

Krízisvonal IV!

Esettanulmányok, esetleírások

Nagy Gábor

Az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat 2005. április 1-jén kezdte meg működését a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet főosztályaként. A telefonszolgálat az egész ország területéről mobil és vezetékes telefonról egyaránt ingyenes zöldszámon, a nap 24 órájában, a hét minden napján elérhető. A beérkezett hívásokat, a kliensekre vonatkozó leglényegesebb információkat a telefonos segítők az ügynevezett hívásnaplóban rögzítik, amely egy Microsoft Access adatbázis-kezelő rendszer, programozott kezelőfelülettel. Az itt szereplő esetekből az OKIT munkatársai havi rendszerességgel készítenek esetleírásokat. Ezekből közlünk szemelvényeket a Kapocs egymást követő számaiban, abban a formában, ahogyan a beszélgetések zajlottak, a „mese”, a „bulvár”, a „sztorizás” látszatát is kerülve.

Enyém a vár, tied a lekvár!

Kapcsolatfelvétel

Az anonim hölgytől 2012. február 12-én, 13 óra 8 perckor érkezett hívás az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálathoz

A probléma leírása és a problémamegoldás

– Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat, jó napot kívánok!
 – Jó napot kívánok, segítséget szeretnék kérni!
 – Üdvözlöm, hallgatom.
 – Az élettársamról van szó. Eltűnt a gyerekemmel, elvitte az anyjához (...) megyébe, miközben fenyegetőzik, hogy ha bármit csinálok, megöl! Eddig is borzasztó volt a viselkedése, sajnos meg is vert, régebben már el is hagytam ezért, de aztán csak visszamentem hozzá, hogy adjak neki egy utolsó esélyt, de most a féltékenysége miatt már a saját otthonunkba sem engedett be! Most mit csináljak? Tudnának nekem segíteni valamiben?

– Igen, bántalmazás esetén lehet a szolgálatunkhoz fordulni, ezért tudok segíteni. Nagyon együtt érzek önnel, szörnyű, ami történt! Tehát azt mondja, hogy az élettársa nem engedte be a lakásukba, illetve elvitte magával a gyermeküket?

– Igen, de nem saját lakás, hanem albérlet, illetve nem is az ő gyereke. Semmi köze hozzá. Amikor tegnap hazamentem a munkából, nem engedett be, így az estét a barátnőmnél töltöttem. Másnap tőle mentem dolgozni. Az élettársam felhívott, hogy elvitte a gyereket, az anyósomnál van, és ha bármit teszek, nemcsak engem, de anyámékat is megöli!

– Ne féljen, nyugodjon meg, segíteni fogok. Tehát a gyermek korábbi kapcsolatából született?

– Igen.

– A gyermeket a nevére vette az élettársa? Úgy értem, tett esetleg apai nyilatkozatot?

– Nem.

– Ezek szerint nincs szülői felügyeleti joga a gyermek felett.

– Nincs.

– Gondolt arra, hogy értesíti a rendőrséget?

– *Igen, de végül nem mertem, mert nagyon agresszív. Régebben is az volt, és gyakran megvert. Iszik, és olyan indulatos és félelmet keltő tud lenni, hogy nem mertem senkihez se fordulni. Azt hiszi, hogy megcsalom, és mindenféle alaptalan és értelmetlen dolgokkal vádol. Természetesen ez nem igaz. Akkor nem kellett volna visszamenni hozzá, amikor eljöttem tőle. Ígéretetett mindent, hogy megváltozik, hogy elmegy dolgozni, hogy nem lesz féltékeny, és nem fog verekedni. Most meg már a gyerekeket is elviszi?! Attól is félek, hogy ha ez kiderül, akkor elveszik tőlem a gyerekeimet.*

– Nagyon sajnálom. Megértem, hogy ennyire elkeseredett és fél, de szeretném megnyugtatni, hogy van megoldás az ügyében. Először engedje meg, hogy röviden tájékoztassam a szolgálatunkról. Az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat hozzátartozók közötti erőszak miatt akut válsághelyzetbe került, illetve ennek következtében menekülni kényszerülő bántalmazottak számára tud azonnali elhelyezésben segítséget nyújtani. A bántalmazás miatt segítséget kérőknek harminc napos időtartamban tudunk ingyenes krízisellátást biztosítani egy titkos menedékhelyen. Az ön esete, azok alapján, amit elmondott, a rendőrség hatáskörébe tartozik. Mivel az élettársának nincs szülői felügyeleti joga a gyermek felett, ezért nem áll jogában öt önhatalmúlag elvinni vagy képviselni, így bűncselekményt követett el, a tette gyakorlatilag emberrablásnak minősül. Önnek lehetősége van tehát feljelentést tenni, illetve a gyermeke elrablását bejelenteni, ami alapján a hatóság azonnal intézkedni fog. Elmondta azt is, hogy tudja, hol a gyermek, így véleményem szerint gyorsan megoldható, hogy ismét magához vehesse.

– *Értem, de nem veszik el a gyerekeimet?*

– Nem. Ön nem veszélyezteti a gyermeket. Van hol laknia, dolgozik, a probléma forrása nem ön, hanem az élettársa, aki önt sorozatosan fenyegeti, és elrabolja a gyermekét. Alapvetően, a gyermek nevelkedése szempontjából a család az elsődleges. Amennyiben egy családban a gyermek veszélyeztető körülmények között él, úgy segítséget lehet kérni, illetve ha jelzés alapján kerül kapcsolatba a család a hatóságokkal, akkor először segítséget ajánlanak a családnak. A gyermeket akkor emelik ki a családból, ha a szülő nem érez felelősséget, és nem tesz semmit hosszú távon a gyermek megfelelő gondozásáért, neveléséért, biztonságáért,

illetve nem együttműködő a gyermekvédelmi intézményekkel. Csak súlyos esetekben történhet azonnali beavatkozás az állam részéről, pl. ha a gyermek fedél nélkül marad, vagy életveszélyes helyzetbe kerül. Azzal, hogy ön jelzi a problémát, egyben segítséget kér, mindenképpen hasznos a gyermeke szempontjából, mind a rendőrség, mind a gyermekjóléti szolgálat segíteni fog.

– *Értem. Köszönöm, hogy elmondta, egy kicsit nyugodtabb vagyok már.*

– Nagyon örülök, hogy már jobb.

– *Hihetetlen, hogy hogyan képes ezt megtenni, azok után meg főleg, hogy én tartom el. Nem, egyszerűen nem tudom felfogni! Olyan már többször előfordult, hogy összevesztünk, vagy hogy megütött, de hogy kizárjon a lakásból, és elvigye a gyerekeimet??*

– A tapasztalataink azt mutatják, hogy a bántalmazók az idő múlásával egyre durvábbá, erőszakosabbá és félelmetesebbé válnak, és gyakran nem riadnak vissza a hatóságoktól sem. A bántalmazásnak, ahogy azt ön is tapasztalhatta, van egy speciális dinamikája, ami ismétlődik, viszont a béküléseket követően az újabb bántalmazós szakaszok egyre durvábbá válnak.

– *Sajnos én is észrevettem, hogy ez így van, de nem mertem még lépni. Egyre messzebbre megy el, és egyre erőszakosabb. Mindig ígéretet vagy fenyeget, én meg mindig elhiszem, hogy végre megváltozik.*

– Megértem, hogy fél, de amiatt, hogy nem kért még segítséget, ne hibáztassa magát. Most jött el az ideje, most lett hozzá annyira erős, hogy ezt megtegye. Nagyon jól tette, hogy felhívta a szolgálatunkat! Tudja, az ember nem képes csak úgy megváltozni. Az ígéretések, a szép szavak mind manipuláció, de attól a viselkedése nem lesz más egy agresszív embernek, hiszen a viselkedés gyakran nem tudatos, illetve a személyiségből fakad. Ahhoz viszont, hogy erre rálássunk, önismeret, illetve hosszabb idő szükséges, ami rendszerint kimarad a bántalmazók életéből, mert nincs belátásuk. Az ígéret valójában csak eszköz, mint ahogy azt ön is láthatja.

– *Köszönöm, hogy meghallgatott. Sokat segített!*

– Örülök, és természetesen, amennyiben szükséges, hívja bizalommal a szolgálatunkat éjjel-nappal.

– *Nagyon szépen köszönöm, Viszonthallásra!*

– Viszonthallásra!

Értékelés, összefoglalás

A hölgy zaklatott, feszült lelkiállapotban telefonált, ezért a beszélgetés során törekedtem arra, hogy megnyugtassam. Tájékoztattam a telefonszolgálatunkról, illetve a krízisellátásról. Elmondtam, hogy esete a rendőrség hatáskörébe tartozik, hiszen gyakorlatilag ember-, illetve gyermekrablás történt, mivel az élettársa nem hogy nem vér szerinti apja a gyermeknek, de szülői felügyeleti joga sincs. Elmondtam az anyának, hogy amennyiben úgy dönt, feljelentést is tehet, és ha hatósághoz fordul, úgy azonnal intézkedni fognak az ügyében. A felől is megnyugtattam, hogy a gyermekét emiatt nem fogják kiemelni a családból. Ismertettem a különböző gyermekvédelmi eljárásokat, beszélünk a gyermekek jogairól, gyermekvédelmi kérdésekről, a bántalmazás dinamikájáról, általános tapasztalatokról, illetve az agresszorok módszereiről.

Tapasztalatom szerint a hívóink amellet, hogy tartanak, félnek vagy rettegnek az agresszorok retorzióitól, és emiatt nem is mernek lépni, nem mernek segítséget kérni, sok esetben attól is félnek, hogy gyermeküket, gyermekeiket elveszítik. A megfelelő tájékoztatás sokat segít abban, hogy a rászoruló informálódhasson, hogy megértse a helyzetét, egy kicsit belelásson párkapcsolatának működésébe, mérlegelni és dönteni tudjon, s mindennek

köszönhetően oldódjon a feszültsége. Sokszor elég egy-egy hasznos információ, hogy megnyugodjon a bántalmazott családtag, de gyakran szükséges a lelki-érzelmi támogatás is.

A munkánk során nincs lehetőségünk hosszú konzultációkra, vagy arra, hogy a traumatizált állapotot hosszasan kezeljük, esetet nem viszünk. Ezeket a feladatokat a gyermekjóléti, a családsegítő, illetve a lelki elsősegély szolgálatok látják el. Ez azonban nem zárja ki, hogy amennyiben szükséges – az időkeretekre figyelve – beszélgessünk egy kicsit olyan tapasztalatokról, amelyek ismeretében a bántalmazott ember más szemüvegen keresztül nézhet rá egy helyzetre, Véleményem szerint az információ hiánya és a félelem együttesen az, ami miatt az áldozatok a legtöbb esetben leblokkolnak.

Mindannyiszor elkeseredem, amikor a fentihez hasonló történetről szerzek tudomást, hiszen ezek mind azt mutatják, hogy a bántalmazóknak micsoda „erejük” van, meddig el mernek menni.

Kérdés, hogy ezt az „erőt” mennyiben és meddig táplálja saját, hozott, mélyen gyökerező félelmük és fájdalmuk, illetve mennyiben és meddig táplálja a rendszer.

Készítette: M. L.

Bántalmazott vagy bántalmazó?

Kapcsolatfelvétel

2012. január 15-én 13 óra 18 perckor hívta fel H. J. 20 éves férfi kliens az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálatot.

– Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat, jó napot kívánok!

– Jó napot kívánok! H. J. vagyok. Nem tudom, hogy jó számot hívtam-e fel. Tulajdonképpen mivel is foglalkoznak önök?

– A szolgálatunk, az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat a hozzátartozók közötti erőszak, a párkapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, illetve a háztartáson belül a rokonok, családtagok által elkövetett erőszak áldozatainak nyújt segítséget. A nap 24 órájában ingyenesen hívható a telefonszámunk.

A telefonszolgálatunk egyik feladata, hogy a hozzánk fordulókat információval lássuk el, ami pl. jogi, technikai lehetőségek ismertetését jelenti, illetve megfelelő segítő szervezetekhez, intézményekhez irányítjuk őket. A hozzátartozók közötti erőszak áldozatai számára létrehozott titkos helyen rövid távú, legfeljebb 30 napos, de 60 napra meghosszabbítható elhelyezésben tudunk segítséget nyújtani, amennyiben a bántalmazott személy telefonon megkeres bennünket, és a feltételekkel egyetért. Ön miért fordult hozzánk?

A probléma leírása

– A testvéremmel, aki 23 éves, vannak problémáink. Édesapánk, aki vállalkozó volt, meghalt, és most hárman testvérek lakunk itt: a 19 éves öcsém, én és a 23 éves bátyám a barátnőjével. Anyu elment vidékre, Heves megyébe, nem érdekli, hogy mi folyik itt. Telefonon sem lehet utolérni.

– Azt említette, hogy édesanyja sem tudja, mi folyik ott? Mégis mi a probléma, amiért felhívta szolgálatunkat?

– A bátyám minden lehetséges módon terrorizál... fizikailag és lelkileg egyaránt. Itt állandóak az ordibálások. Ki akar innen rakni... pedig nekem is jogom van itt lakni... több mint a barátnőjének.

Azt mondta, hogy akasszam fel magamat. Ha nem, akkor ő megteszi. Többször fenyegetett meg életveszélyesen. A múlt héten tettem rendőrségi feljelentést, tegnap ki is hívtam a rendőröket, de ők azt mondták, hogy családi viszályba nem tudnak beleszólni. Megkérdeztem, hogy csak akkor tesznek valamit, ha vér folyik? Nem válaszoltak. Az a véleményem, hogy itt a településünkön a rendőrök mind korruptak, hiába hívom fel őket... újra és újra el fognak utasítani. Mit tegyek?

A segítő kapcsolat menete

A kapcsolatfelvételt és a probléma elmondását követően segítő beszélgetésre szerződünk.

A hívóval ismerttettem a lehetséges megoldásokat.

– Megfontolandó lenne az elköltözés, ami hosszú távon megnyugtatóbb, de természetesen mivel ön jogosan tartózkodik a lakásban, kérhet jogi segítséget is, ingyenesen, az Igazságügyi Hivatal Jogi Segítségnyújtó Szolgálatától (az elérhetőséget megadtam). Amennyiben tovább folytatódnak az atrocitások, úgy hívja ki a rendőröket. Ha nem mennének a helyszínre, hívjon föl ismét bennünket. Mivel a szolgálatunknak jelzési kötelezettsége is van, mi kiküldhetjük őket. Ha szükséges, a helyszínre kivonuló rendőrökkel is tudunk beszélni, amennyiben a telefont odaadja nekik. Természetesen, ha szükséges, hívhat bármikor, ahogy a beszélgetésünk elején elmondtam, éjjel-nappal, folyamatosan elérhetőek vagyunk.

– Nagyon szépen köszönöm a segítséget! Viszont hallásra.

18 óra 2 perckor újabb hívás érkezett.

– Jó napot kívánok! H. J. vagyok, ma már hívtam önöket. Az a helyzet, hogy ismét balhé van. A bátyám fenyeget, azt mondja, hogy elege van belőlem, és most már tényleg kinyír. (A háttérben kiabálás hallatszott.) Kihívtam a rendőröket... mindjárt érkeznek.

Hallható volt, hogy megérkeznek a rendőrök, azután a hívó letette a telefont.

18 óra 15 perckor jelentkezett ismét. Kérte a rendőröket, hogy beszéljenek velem. M. P. rendőrnek adta át a telefont.

– Jó estét kívánok, K. R. vagyok az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálatból.

– *Kicsoda?! Nem a hívó édesanyjával beszélek?*

– Nem. Sajnálom. (Röviden tájékoztattam szolgálatunk tevékenységéről.)

– *Nem ismerem. Nem szoktunk ilyen telefonos beszélgetésekbe belemenni. Tulajdonképpen azt látom, hogy a hívó – aki minket is kihívott – a leghangosabb. Őt kellene valahova elvinni. Úgy látom, hogy valamilyen számla kifizetésén vesztek össze, de mi ebbe nem tudunk beavatkozni, nem tudunk mit tenni. Tulajdonképpen ilyen helyzetbe még nem kerültem, nem volt dolgom hasonló esettel.*

– A szolgálatunk együttműködik az Országos Rendőr-főkapitánysággal, és a családon belüli erőszakon, összhangban a 2007/32. ORFK utasítással, nem csak fizikai bántalmazást értünk. A mi feladatunk többek között az, hogy segítsünk megelőzni a tragikus kimenetelű családi eseményeket. Kérem, hogy ennek a figyelembevételével és a belátása szerint intézkedjen. Köszönöm szépen!

18 óra 43 perckor érkezett az utolsó hívás az eset kapcsán.

– *Jó napot kívánok! M. P. rendőr vagyok. Csak szeretném visszajelezni, hogy úgy néz ki, a hívónkat fogják beszállítani kórházba. Kihívtam a mentőket, mert szerintem ön- és közveszélyes. Teljesen örjög.*

– Nagyon szépen köszönöm a visszajelzést és a hatékony intézkedést. Korábban már elmondtam önnek, hogy a tevékenységünk arra szolgál, hogy a hozzátartozók közötti erőszak következtében előállt krízishelyzetben segítsünk azon, aki

hozzánk fordul, illetve segítünk megelőzni a végzetes kimenetelű történéseket. Ebben az esetben reményünk szerint ezt sikerült is a rendőrség, az önök segítségével megvalósítani, és azt gondolom, hogy a felek a továbbiakat a bíróságon majd megtárgyalják. További eredményes szolgálatot kívánok.

Értékelés, összefoglalás

Az eset kapcsán felmerült bennem, hogy valójában ki is az áldozat, és ki a bántalmazó? A telefon mellett hogyan tudjuk ezt a legpontosabban szűrni, és cél-e az, hogy mi döntsük el: a hívó bántalmazott vagy bántalmazó?

Azt gondolom, hogy egy ilyen kapcsolatban nincsen „csak” áldozat és „csak” bántalmazó. Játzmák zajlanak, és mindkét szerepben benne vannak az emberek. Időnként változnak a szerepek, a módszerek, a hangúlyok, segítséget viszont csak az kér, aki felismeri valamilyen szinten azt, hogy ebből nem kér többet, és ki akar lépni ebből a kapcsolatból. Ezt értékelni kell, még akkor is, ha nem tudja a bántalmazott/áldozat/sértett végigjárni azt az utat, ami az önállósághoz vezet, ami a szabad akarathoz vezet – a társfüggőség és bármilyen egyéb függőség ellenében.

A telefonos segítő feladata, szolgálatunk feladata az, hogy a lehetőségekhez mérten felismerjük a hívó valódi krízisét, életet mentsünk – „tüzet oltunk”.

Azt gondolom továbbá, hogy feladatunk az is, hogy elindítsuk a klienst segítő beszélgetéssel, információval, tájékoztatással, rendőri intézkedés kezdeményezésével, elhelyezéssel azon az úton, ami nem könnyű út, de a remény útja.

Készítette: B. Zs.

„Mi a normális?”

Kapcsolatfelvétel

X-én 19 óra 17 perckor érkezett a hívás, a kliens neve B. A.-né.

A probléma leírása

– Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat, jó napot kívánok!
 – *Jó napot kívánok! (A hívó hangja megremeg, nagyokat sóhajt, a sírás határán áll...) B. A.-né vagyok, a polgármesteri hivatalban láttam a telefonszámukat.*
 – Hallgatom.
 – *Nem is tudom, hogyan kezdjem el. Tudja a férjem szerelmes a 25 éves nagylányunkba. Ma voltam a rendőrségen is, és bejelentést tettem, már teljesen kétségbe vagyok esve, nem tudom, hogy mi lesz velünk. A lányom néhány évvel ezelőtt mesélte el, hogy kilenc éves volt, amikor az apja először arra kérte, hogy simogassa őt meg az intim testrészein, s hogy ő is hadd simogathassa meg a lányomat „ott lenn”. A lányom szeretett volna egy pénztárcát, ezt elmondta az apjának, aki azt mondta neki, hogy megveszi neki a pénztárcát, ha megteszi, amit kér tőle. Minderre akkor derült fény, amikor a lányomnak megjelent az első komolyabb felnőtt udvarlója. Ekkor a férjem teljesen kikelt magából, fenyegette a lányomat, a gyerek elmesélte, mi történt sok-sok évvel ezelőtt. Akkor én számon kértem a férjemet, miért csinálta ezt, ő mindent bevallott, sírt, és kérte, hogy bocsássunk meg neki, ő nem tudja, mi történt vele, többet ilyet nem csinál... Elmentünk együtt pszichiáterhez itt helyben M.-ben, és voltunk N.-ben is. Mindegyik pszichiáter azt mondta, hogy a férjem problémája nem pszichiatríai eset, ez még normális, adtak neki nyugtatókat, s ezzel le volt zárva a történet. A férjem elment néhányszor kezelésre, szedte a gyógyszert, s ő is úgy gondolta, hogy ezzel meg van oldva az ügy. Sőt, képzelje, beszéltem Budapesten egy szexuálpszichológussal, aki azt mondta, hogy „asszonyom, Magyarországon az emberek 90%-ban szerelmesek a saját lányukba, a nők pedig a saját fiukba szoktak szerelmesek lenni. Nyugodjon meg, nincs ezzel a problémával egyedül.”*
 – Ha jól értem, amit mond, akkor Önök próbáltak segítségért fordulni, de nem olyan segítséget kaptak, amilyet vártak.

– *Egyáltalán nem, a gyógyszerekre a férjem gyakran iszik, s ilyenkor kötekedik velünk. Szerettem volna már tőle külön válni, de mindenhová követ minket. Néhány hónapja már nem is élünk együtt, eljöttünk az előző lakóhelyünkről, most is alberletben élünk, de megtalál bennünket mindenhol. Burkoltan fenyeget minket, azt mondta, „pengeélen táncolunk”, s hogy „nem lesz ennek az egésznek jó vége”. A férjem megmondta, hogy a gyerekekhez nem érhet senki, legszívesebben egy üvegburában tartaná. Olyanokat kér, hogy a lányunk adja oda neki a bugyiját. Azt kérte legutóbb, hogy a lány kinn gyomláljon a kertben, egy sorban és topban, és ő közben önkielégítést végezzen. Legutóbb azon csattant ki a botrány, hogy a lányom nem mondta meg, pontosan melyik településen lakik az udvarlója, s mikor a férjem megtudta, hogy a lány nem mondott igazat, nagy-nagy cirkuszt csinált. A lányomnak most is van egy komoly udvarlója, de a barátai nem tudnak ezekről a dolgokról semmit, eddig egyetlen fiúnak sem tudott igazán megnyitni, kissé életunt lett, fásult és magányos. Tudomásul vette, hogy az apja beteg. Nekem annyit mondott, hogy azt nem engedné, hogy a férjem hozzányúljon, mert akkor inkább megölné.*
 – A lányukat tehát fizikai értelemben nem zaklatja a férje szexuálisan.
 – *Nem, azt a gyerek nem hagyta. Nekünk évek óta nincsen szexuális kapcsolatunk, tudja, mert a férjem azt kérte tőlem, hogy arról beszéljek – miközben együtt vagyunk –, hogy ott van közöttünk a lány, s hogy miket csinálnának vele. Gondolhatja, hogy erre képtelen lennék. Van még három lányunk, az egyik 20 éves, ő a barátjához költözött korábban, a másik, a legnagyobb, 26 éves, ő B.-ben él. Korábban állítólag a 26 éves lányunkat is kerülgette a férjem, de ő egyértelműen visszautasította. Van egy 14 éves lányunk is, aki velünk él. Félttem őt is, mivel ő mindennap szemtanúja, ahogy a férjem leskelődik a nővére után, vagy bántalmaz engem és a nagylányomat, és hát ez kihatással van a lelki életére. Nem érdeklődik a fiúk iránt egyáltalán. Nemrégiben is beszélgettünk, kérdezgettem tőle, hogy ő nem akar-e majd férjhez menni, s azt válaszolta, hogy minek menne, hogy olyan férje legyen, mint az apja.*
 – Mindnyájukat megviseli a férje viselkedése, és ön félti a gyermekeit.
 – *Igen, tegnap bejelentést is tettem a rendőrségen. A rendőröknek megmutattam egy levelet, amit a férjem írt a lányunkhoz. A rendőrök azt mondták, helyesen tettem, hogy jeleztem feljűk. De nagyon*

félek, hogy ha büntető eljárás indulna a férjem ellen, akkor még inkább pokollá változna az életünk, ezért egyelőre a rendőrségen is csak úgy vették fel az általam elmondottakat, mint bejelentést, egyelőre nem indítanak eljárást ránk való tekintettel, nehogy nagyobb baj legyen. A rendőrségen azt mondták, hogy amit a férjem csinál, az zaklatás, ha nem élnénk egy háztartásban, még inkább egyértelmű lenne a helyzet. A legkisebb lányom azért is probléma, mert most lesz nyolcadik osztályos, szeretné ott befejezni az iskolát, ahol elkezdte, tudja, kitűnő tanuló, versenyeket szokott nyerni, és biztos vagyok benne, hogy maga a helyváltoztatás is trauma lenne a számára, de magamra is akarok gondolni, és a nagyobb lányomra is, aki nélkülem biztosan nem menne sehová. Tudja, az is nagyon rossz érzés, hogy a nagyobbik lányom, amikor elköltöztünk a férjemtől, azt mondta, hogy ha az apjának bármi baja történik, engem fog okolni. Nem tudom, mit lehetne tenni, de én már nem bírom tovább ezt a helyzetet. Nem értem, hogy egy felnőtt ember, ha tudja szabályozni azt, hogy mikor kell felkelnie, hogy mikor kell ennie, innia, aludnia, akkor ezt miért nem tudja valahogyan szabályozni magában, miért nem érti meg, hogy nem lehet szerelmes a saját lányába.

– Értem, tanácstalannak érzi magát, s most nem tud döntést hozni.

A hívó már a beszélgetés első mondataiban megfogalmazta, hogy a családban a legnagyobb probléma, hogy a férje szerelmes a második szülött lányukba. Ez a család diszfunkciós működéséhez vezetett, ami gyakorlatilag évek óta tart, és aminek a megoldásához, feldolgozásához – bár szakember segítségét igényelték – nem kaptak megfelelő támaszt. A hívó végső elkeseredésében a rendőrséghez fordult segítségért, ám fél, hogy ezzel a lépéssel veszélybe sodorta önmaga és a velük élő két lányuk biztonságát. Szeretne külön válni a férjétől, de ugyanakkor fél is ennek a következményitől.

Szerződéskötés

A hívóval, aki első alkalommal hívta fel a telefonszolgálatunkat, és szeretne volna, ha valaki meghallgatja a problémáját, segítő beszélgetésre szerződtem, illetve kérésére tájékoztattam őt az

igénybe vehető segítő alternatívákról, biztosítottam róla, hogy minden, ami elhangzik, titokban fog maradni. Elmondtam neki, hogy az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat miben tud a segítségére lenni, valamint azt is, hogy a büntető eljárás elindítása milyen következményekkel jár.

A segítő kapcsolat menete

A kliens maga említette a beszélgetés folyamán, hogy szeretne külön válni a férjétől, de ez eddig azért nem sikerült, mert a férfi mindenhol rájuk bukkant, mindemellett, mivel a rendőrség bevonása kapcsán felmerült benne, hogy ezzel a személyes biztonságuk vált kérdésessé, ezért tájékoztattam őt a krízisellátás lehetőségéről és feltételéről. Elmondtam, hogy ennek a lényege az áldozatok biztonságának védelme.

Megbeszéltük, hogy átgondolják a lányokkal, mi lehetne számukra a megoldás. Alternatívaként felmerült a kliens részéről, hogy a 25 éves lányt egyedül helyezzük el krízishelyen, ők pedig a kisebbik lánnyal maradnának M.-ben, bár nyilván így is veszélyben lennének. (A rendőrök azt mondták, az apa viselkedése zaklatásnak minősül.) Lehetséges az is, hogy mindannyian elhelyezésre kerülnek, de ekkor a 14 éves lánynak kell áldozatot hoznia a családjáért. Félt, hogy már a helyváltoztatás is rontana a tanulmányi eredményein. Maga a kislány is kifejezte az igényét, hogy szeretné az utolsó évét ott befejezni, abban az iskolában, ahol jelenleg tanul. Talán az is megoldás lehetne a helyzetükre, ha mindannyian Sz. megyében maradnának egy anyaotthonban, s a kislány onnan járna iskolába.

Abban állapotunk meg, hogy mivel a hívó ismeri a helyi családsegítő központ munkatársait, hozzájuk fordul segítségért, hogy el tudják dönteni, mi is legyen a végső és számukra elfogadható, biztonságos megoldás. Amennyiben úgy határoznának, hogy igénybe veszik a kríziselhelyezést, mindenképpen fog még telefonálni nekünk, illetve jelentkezik akkor is, ha bármi veszélyes dolog történne. A férje állandó éjszakás, így nappal legtöbbször otthon tartózkodik, ezért az asszony csak esténként tud telefonálni, amikor a férje nincsen otthon.

Összefoglalás, értékelés

A hívó egy a családjukban hosszú évek óta jelen lévő bonyolult problémáról számolt be, melyre nem sikerült megoldást találniuk, s melynek a kezeléséhez nem kaptak megfelelő szaksegítségét sem, bár igényelték pszichiáter segítségét több alkalommal is. Az, hogy a hívó férje szerelmes a saját lányába, nem tabu téma a család körén belül, ez mindnyájuk számára ismert tény, amit mindannyian különbözőképpen próbálnak feldolgozni. A 25 éves lány, aki 9 éves kora óta tud arról, hogy az édesapja vonzódik hozzá, betegnek tartja az édesapját, így próbálja őt felmenteni. Erről a „tényről” a családon kívüli kapcsolataiban nem beszél. A kliens maga is patológias jelenségnek tartja a férje viselkedését, szeretne volna, ha az orvosok, akiket ez idáig felkerestek, segítettek volna nekik. Ám úgy tűnik, hogy ez a segítség nem csak hogy elmaradt, de tovább fokozta a családon belüli feszültségeket. Bár a hívó maga úgy érzi, hogy mindaz, ami történik, túllép a „normális” fogalmának határán, mégis azzal kellett szembesülnie, hogy a környezete, legalábbis az olyan szakemberek alkotta közeg, akiktől a segítséget várta, mindezt „normálisnak” tartja – kételyeket támasztva benne, azt sugallva, hogy mindezt el kell tűrnie, el kell viselnie neki és a gyermekeinek is, s a férjét megerősítve abban, hogy amit érez, s ahogyan viselkedik, az elfogadott a társadalom részéről. Emellett a hívónak több szempontot is figyelembe kell vennie a végső döntése meghozatalához, amelyek gyakran ütköznek, s ez belső konfliktust eredményez a számára. Tekintettel kell lennie a biztonságukra, a megélhetésükre, a lakhatásukra, a nagyobbik lány munkahelyére s kapcsolatára, arra, hogy a lány nagyon kötődik hozzá. Figyelembe kell vennie a legkisebb gyermek tanulmányait, igényeit az iskolával kapcsolatosan, valamint a lelki fejlődéséhez, egészséges felnőtté válásához kapcsolódó érveket a különválás mellett. Mérlegelnie kell, hogy a családja többi tagja számára mit jelent majd a döntése, és nem utolsósorban önmagára is gondolnia kell. A klienssel folytatott egyetlen beszélgetésből is nyilvánvalóan kiderült, hogy nagyon nehéz feladat lesz számára megfelelő döntést hozni, s ahhoz minden bizonnyal külső segítséget is igénybe kell vennie.

Konzekvenciák

Az eset, a kliens által elmondott történet, s maga a beszélgetés számomra nagyon nyomasztó és egyben felkavaró élmény maradt. Több kérdés is felvetődött bennem, amelyek nyitva maradtak, s melyekre nem fogok választ kapni.

Vajon ezzel a 25 éves fiatal lánnyal találkozott-e segítő szakember, s vajon hogyan tudta feldolgozni a több éven keresztül magában cipelt titkot, terhet, azt, hogy a saját édesapja öt kisgyermek korában molesztálta, illetve szexuálisan zaklatta, s azóta is szexuális vonzódást érez az irányában, s mindezt szakemberek teljesen normális viselkedésnek tartják?

Vajon azok a szakemberek, akik találkoztak az esettel, s akik úgy vélték, hogy az apa viselkedése, illetve ennek a családnak a működése normális, birtokában voltak-e minden információnak? S vajon felmerült-e bennük, hogy a családban élő még kiskorú gyermek egészséges lelki fejlődéséhez mennyiben járul hozzá az édesapja, s az egész család viselkedése?

Felmerült bennem az a kérdés is: vajon segítőként mennyire lehetünk képesek a minősítéseinkkel (mi normális, illetve mi nem normális) befolyással bírni családok életére, s felnőtt emberek döntéseire, s ezek milyen kihatással lesznek majd a fiatal, vagy éppen még gyermekkorú érintettek életére? Vajon van-e felelősségünk, s hol van a felelősségünk határa? Hogyan tudna ez a család egyedül megbirkózni a jövőben e mélyen gyökerező problémával? Megkapják-e majd a megfelelő személyes segítséget, s fel merik-e egyáltalán vállalni ezt a problémát személyesen is, vagy tovább tűrnek majd?

A kérdésekre nincsen válasz, csak abban bízom, hogy ez a kliens megtalálja önmaga és gyermekei számára a helyes utat, s mindnyájan rálelhetnek a saját kérdéseik válaszára.

Készítette: F. M.